

Primorski List

Poučljiv list za slovensko ljudstvo na Primorskem.

Vse za vero, dom, cesarja!

Izhaja vsaki četrtek ob 11. zjut. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Cena za celo leto 6 kron, za pol leta 3 krome. Za manj premožne 4 krome za celo leto.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
IVAN BAJT.
Tisk. »Narodna tiskarna« v Gorici.

Naročnino in oznaniła sprejema upravništvo v Gorici, Semeniška ulica št. 9. Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Šolski ulici, Nonski ulici in na Korenjskem bregu (Riva Gorno) št. 14 po 10 vit.
Rokopise sprejema uredništvo v Gorici, dvorišče sv. Hilarija št. 7.

Volilna vojska - sveta vojska.

Zamerila je brezverska „Soča“ gorečemu duhovniku v goriški okolici, ker je ukazal zvoniti v znamenje, da se prične volitve volilnih mož, zamerila je sploh vsem duhovnikom, ki so bodisi v cerkvi, bodisi zunaj cerkve ljudi izpodbijali k resnosti giede državnoborskih volitev. Dolžniki dobro vedo, da so volitve resno delo, delo, od katerega je odvisen časni in večni blagor narodov. Nekaterim brezvestnim agitatorjem niso volitve nič drugega nego napajanje nerazsodnih volilcev. Žalostno je slišati n. pr. kako so pijančevali v Črničah, kako so v Rihembergu celo po cestah nosili polne litre itd. To je žalostno znamenje časa! Tako daleč nas je privedla narodno-napredna stranka.

Ne graje tedaj, ampak hvale so vredni vsi oni, ki skrbijo za dobre volitve, ki se ne strašijo zasramovanja in zasmehovanja napojene druhali, ki v cerkvi in zunaj cerkve pogumno nagovarjajo in prigovarjajo ljudi za dobre volitve. Sami škofje so že večkrat pred volitvami izdali pastirski list, v katerem so opomnili vernike na stroge dolžnosti pri volitvah.

Mnogi ne smatrajo volitev resnimi. Zato se ob času volilne vojske plaho umikajo in skrivajo. Iz tega uzroka smo v sedanji borbi izgubili mnogo volilnih krajev. Sobratje! Ne plašite se nesramnih napadov! Pogumno stopajte na volišče, ker boj, ki ga bijete, je zelo odločen.

V izpodbujajo hočemo tukaj navesti besede dveh odličnih slovenskih škofov, slavnega Martina Slomškega in krškega škofa dr. Mahničja.

Slavni škof Slomšek pravi o volitvah: „Pa še eno besedo vam imam povedati, krščanski možje in gospodarji, ne toliko kakor vaš škof, temuč kakor vaš stari prijatelj, ki sem si z vami ve-

liko dobrega, pa tudi hudega skušal ter se bojim, da bi si sami hujšega na glavo ne nakopali, če prav modro ne ravnamo s to pravico, katero smo 20. okt. 1860 prejeli. Vi hišni očetje in gospodarji veste, da so nam svetli cesar Franc J. I. privolili in ukazali, naj si svoje srejnjske predstojnike, odbornike in svetovalce sami izberemo. Izmed njih se bodo poslali svetovalci v deželni zbor celega okraja v glavno mesto naše dežele, pa tudi v državni zbor celega cesarstva. — Veliko pravico bodo imeli za nas govoriti, svetovati in za naše pravice poskušati se. Kakor si boste z njimi postljali, tako boste ležali. Glejte dobro, da se ne boste ukanili ali ogoljufali.

Prosim vas torej v imenu naše in vaše blagosti in sreče, ne držite nemarno križem svojih rok in ne pustite, da bi vam drugi postiljali, malopridni, širokoustni ljudje po svoji spačeni volji vaše zastopnike izbirali. Ne bodite zaspani za svojo srečo ali nesrečo, ampak odprite oči, ogledite si dobro in pomislite, koga boste izvolili, potem pa krepko pristopite in izvolite može po božji volji, modre in pravične, srčne in resnične. Pa to vam povem, da ne izbirajte jih po njih sladkih obljubah; zakaj kdor preveliko obeta, malo dopolni. — Izberite si može po njih dosedanjih delih, kakor so se med vami dosedaj nosili in koliko dobrega so storili. Tukaj beseda Kršćusova velja: „Iz njih sadu jih boste spoznali“. Še enkrat vam rečem: volite modro, izvolite dobro; kakor si boste sami postljali, tako boste ležali!“

Tako uči o volitvah slavni škof Slomšek. Temu nasproti se upajo naprednjaki trditi, da volitve nimajo nič opraviti z vero, da se duhovščina ne sme vlikati v volitve!

Sedanji krški škof dr. Mahnič je pisal v „Rim. Katoliku“ 1. 1896. št. 31:

svoj kruh uživa in z veseljem delo v božji naravi opravlja, ter je zdrav na duši in na telesu?! Da — v resnici on uživa radost, katere mestjan ne pozna. On ni mehkužen, pa tudi ne okužen po mestnem duhu. Pa le tisti, ki je marljiv, priden in kateri pametno, marljivo in premišljeno svoja opravila opravlja. Neveden, svojeglaven, starokopiten kmet je reven in zaničevan in gola resnica je in bo: „Kedor nič ne zna, nič ne velja“.

Dokler so stari Rimljani kmetijstvo v časti imeli, ter se marljivo in pridno z njim pečali; dokler se najveljavnejši državljani drevesa ali pluga niso sramovali; dokler je veljal še izrek slavnega Cicerona, da je med vsemi opravili kmetijstvo najbolj koristno in največjega dobička, tako dolgo bili so Rimljani bogati in narodno mogočni. Ko so pa kmetijstvo zanemarili, začeli lahko živeti in na druge načine moč in denar iskati, je padla mogočna, bogata država, vse moči so opešale, ljubezen do domovine je zginila.

Izobraženje, pošteno obnašanje in pridnost je že marsikaterega kmeta osrečilo in povišalo. Kmet, ki dobre svete rad posluša, se slabih družb ogiblje, denar varuje in pridno dela, pridobi si kmalu boljšega kruha in dospel bo na stopinjo omike, da bo koristil enim in drugim in posredno celi državi.

Pa, le zapravljati ne! Le nezumno ne živeti! le razkošnosti ne! Lahko se porabi, lahko se pa tudi prihrani. Zapravljivost dela kmeta ubozeza. Zraven ogromnih

„V prejšnjem stoletju si je država osvojila prava, ki po Božjem in človeškem zakonu pripadajo cerkvi. Določevati o sakramentalnem ali čisto posvetnem značaju zakonske pogodbe, odpravljati zadržke, ki jih je cerkev postavila, a postavljati nove; uvajati v javne šole filozofične zisteme, ki spodnašajo tla pozitivnemu krščanstvu, predpise dajati, ki se tičejo javne službe Božje, določevati celo število sveč, ki smejo goreti v cerkvi; zatirati cerkvene redove in bratovščine ter zasegati in razprodajati njihovo imetje; omejati ali celo zaprečevati prosto občevanje škofov in vernikov z Rimom: take in enake naredbe so cerkev ne le ovirale v prostem vsestranskem razvoju, ampak so narasle polagoma v nevarnost spravitinjen obstanek.

Dokler je v Evropi vladal absolutizem, si cerkev ni vedela kako pomagati. A okove absolutizma je strlo leto 1848.

Naravno, da se je tudi cerkev začela posluževati novih političnih svoboščin, da bi vsaj reklamovala svoje pravice, ki si jih je država po krivici, s surovo silo prilastila. Da, to storiti je bila njena sveta dolžnost, neopustljiva dolžnost! Ako kmetijski, ako obrtni stan, ako meščanstvo pošilja svoje zastopnike, zagovornike svojih pravic v državni zbor, zakaj bi cerkev tega ne smela? Cerkev ima isto pravico: braniti sama sebe!

Kaj je tedaj cerkev naklonilo, da sili tudi ona na politično polje? Vladehlepnost? Dobro ve cerkev, da drugje ne more govoriti, ali, če tudi govori, je glas njen — glas vpjočega v puščavi; zatorej tukaj povzdiga glas po svojih zastopnikih, da jo sliši svet, da jo slišijo navzdol, a tudi navzgor. A seveda, ako hoče cerkev spraviti v javna zastopstva svoje zagovornike, mora tudi skrbeti, da se taki volijo; zatorej je samo po sebi umevno, da se mora cerkev umeševati tudi v volilne borbe.

doklad, zraven šolnine, bolnišničnih in cestnih dajil, je tudi razkošnost, je tudi slabo gospodarstvo krivo obtožva. V tem obziru smo Slovenci premalo modri; furlanski kmet nam je v vzgled, ker on je boljši gospodar.

Kruha ne manjka še v Avstriji, pridne roke ga že najdejo.

Manjka pa večja skrb in varčnost. Žalost loti se človeka in sploh vsacega pametno mislečega, ko vidi, kaj delajo, kako živijo, kako se obnašajo ljudje po nekaterih vaseh ob nedeljah! Krčme vse polne, vse kriči in prepeva. Tam igrajo na kroglo, tu vidiš cele kupe kmetov pri kvartah; tam prepir, tu vpitje žen in otrok; tu ples, tam pijanost. Kam pridemo?! To ni življenje kmečkega ljudstva! Ne bo slo in ne bo slo, in že vidimo gospodarja za gospodarjem v dolg, v pravde, na cesto.

Vse toži, vse zdihuje. Reva trka na vrata, ni več denarja, ni kruha. Tako je.

Nazaj treba! dragi kmet. To življenje ni za te. Enkrat niso tako delali. Varčnost! Slovenci smo ubog narod, pa bomo še bolj, ce bomo tako živeli. Prišlo bo, kakor je že bilo: vse bo grofovsko, tu in tam bo par bogatinov in ti imeli bodo vse. Zginil bo kmet, in na njegovo mesto pride kolon: tujec bo gospodaril v njegovi hiši. Kako bo to britko!

Delo, delo, pa več varčnosti! Še je čas. Ex p.

Ker pa je dandanes politiška delavnost tako ozko sklenjena z javnim časopisjem, da se sploh v politiki ne more doseči ničesar, ako se javnega mnenja ne pripravlja... mora cerkev skrbeti tudi za to, da se pišejo, izdajajo taki politišni listi.

A kedo naj piše take liste? Gotovo, da to morejo le razumniki; v prvi vrsti so, kakor za politiko sploh, poklicani posvetni razumniki. Toda žalostna skušnja nas uči, kako redki so mej nami razumniki s katoliškim razumom, s katoliškim srcem. Zatorej pa, dokler je tako, so prav duhovniki prisiljeni v obrambo sv. cerkve in njenih pravic izdajati tudi politišne liste, voditi politišne volitve ter i sami voliti in dati se voliti, da zamorejo s potrebnim znanjem, s prepričanjem zagovarjati sv. cerkev in javnih zastopstvih.

Komu se more potem takem zdeti nenaravno, ako vidi, da pri nas v Avstriji, da na Slovenskem, kakor tudi drugje po Evropi, zavzemajo prav duhovniki neredkokrat odlično mesto v političnem življenju in se nahajajo celo v vrstah politišnih voditeljev in narodnih prvakov?*

Tako sodijo škofje o volitvah in o dolžnostih, katere imamo katoličani in zlasti duhovščina pri volitvah!

Politični pregled.

V Čehih je vzbudilo mnogo nevolje imenovanje viteza Wessely-ja predsednikom praškega nadsveta. — Čehi smatrajo Wessely-ja za neprijatelja češkega naroda in njegovo imenovanje za vladno pljusko češkemu narodu.

Moravski deželni šolski svet in češčina. Dež. šolski svet je prepovedal vsem šolskim oblastvom uradovanje v češčini. Vse češke vloge je dež. šolski

Po dolgih letih.

Bila je nedelja. Stopil sem tudi jaz v cerkev. Tu je bilo polno občinstva. Stisnil sem se k spovednici. Čudno, težko mi je bilo pri sreč, ko sem zaslišal zopet po dolgih, dolgih letih one znane melodije raz cerkveni kor...

Zamaknjen sem poslušal. Dozdevalo se mi je, da sem zopet mlad, da sem zopet srečen. Vrnili so se mi v spomin oni srečni časi, ko sem veroval in ... molil!...

Oh, kedaj sem že zabil one molitvice, katere me je učila dobra mamka, priprosta kmetica! Ona leži zdaj že pod zemljo, a jaz še teptam svet...

Solza se mi je prikazala v oko, v ono oko, koje ni že davno, davno plakalo. —

Pokleknil sem, moliti pa nisem znal. Pač, vse svoje misli sem daroval njemu, Vsegamogočnemu, katerega sem že skoraj pozabil med svetom. To je bila moja iskrena daritev k Tebi, k Tebi Večni Bog...

Po dolgih letih sem bil zopet pri sv. maši, zopet sem molil, a ne kakor me je enkrat učila ljuba mamka...

Maša je končala. Ljudstvo se je trlo ob vrodu... Dvignil sem se tudi jaz. Moj duh je bil svež, srce mirneje. Dan se mi je dozdeval krasen, dasi je lil dež...

Začel sem od tega dne zopet moliti kot nekdanj, ker pri Tebi, le pri Tebi, Večni Bog, sem zopet dobil zaželjeni mir!

LISTEK.

Delo, delo, pa več varčnosti!

Delo plača, delo dela moža! Kedor dela, ima. Očividno je letos, da, kedor dela, pridela. Kedor je trte o pravem času in pravilno škropil, je imel lep trgatve, trte zelene in lep les. Da — delati treba in skrbeti, pa bolj varčno živeti, ne tako za — pravljati, pa ne bo toliko ubožstva.

„Kedor hoče živeti in srečo imeti, Le pridno naj dela, pa moli naj vmes!“

V našem cesarstvu je izmed sto posestnikov okolo sedemdeset, ki zemljo obdelujejo; tedaj je naše avstrijsko cesarstvo tako rekoč, uže po naravi ustvarjeno za poljedelstvo. In ko bi se naša zemlja skrbnejše obdelovala, ko bi se mladina bolj gospodarstva učila in ne živela tako nezumno in razkošno, in ko bi se naš kmet bolj poprijel novejših naredb in novega napredka, bilo bi naše cesarstvo v kmetijskem, oziru vzgled celemu svetu! Tako pa je žalobog še marsikaj narobe.

Poljedelstvo je važno; kmet redi vse; od najnižjega pisarja do najmenitnejšega gospoda, ki sedi na židani stolici in piše pri zeleni mizi.

Že v starih časih so imenovali kmečki stan srečen in čistiljiv; toda le umnega kmeta moremo šteti med take srečne in čistiljive ljudi. Ali ni srčen in lahko vesel, kedar na svojem posestvu sé svojo družino v lepem miru svoje zemljišče obdeluje, svojo družino oskrbuje,

svet vrnil s pripomnjo, da je uradni jezik nemščina. Nemci pa vedno kriče o zatiranju njihovega jezika.

Občinske volitve v Pragi so izvršene na celi črti z lepo zmago staročeskimi kandidati. Bivši župan dr. Podlipni s svojimi somišljeniki je napram Staročehom v manjšini za celih 24 glasov.

Transvaalski predsednik Krüger je došel v Evropo, v Marsilju ga je prebivalstvo nad vse sijajno sprejelo. Tudi mestni zastop se je oficijelno udeležil sprejema. V Parizu je Krügerja sprejel predsednik republike s častmi, ki tičejo samostojnemu vladarju. Vrnil mu je tudi obisk. Iz Pariza odide Krüger v Bruselj, potem v Haag, od tod pa v Berlin. Izprosi hoče posredovanje vevlasti v južnoafriški zadevi.

Vojna na Kitajskem. Že je zašumelo v političnem gozdu, da je med poslanike zavladalo nespornost glede pogajanj s Kitajci. Zadnja poročila pa že poročajo, da so se poslanike sporazumeli ter pogoje predložili svojim vladam v odobrenje. — Waldersee je izdal uradni ukaz, ki prepoveduje vsako ropanje. Torej ropajo tudi evropski vojaki. Lep pojem o kulturi morajo dobiti Kitajci, ako primerjajo svoje bokserje z evropskimi, ki tudi ropajo.

Novo volitve za državni zbor.

Na Goriškem. O izidih volitev se nam nadalje poročajo, da so bili za nas voljeni in sicer: v Štanjelu, v Velikem Repnu, v Brestovici, v Vojševici-Selo, v Anhovem, (Gorenje polje), v Avčah, pri sv. Luciji, (enoglasno), v Štorje-Kazljah, v Cerknem (enoglasno), v Kamnjah, v Gojačah, v Mirnu, v Skriljah, v Kobljeglavi, v Renčah (IV. kuriji), v Velikem Dolu, v Brjah, v Kojsem, v Soči-Trenti, v Logu in Kozani.

Na Kranjskem. Prošt. dr. Elbert je sprejel kandidaturu v dolenski mestni skupini. Kat. narodna stranka podpira njegovo kandidaturu.

Liberalci se posebno prizadevajo, da bi prodrli v kateri kmetski skupini. Dr. Tavčar kaj pridno mešetari po Dolenskem. A zdi se, da vkljub ogromnim denarnim žrtvam, ne bo kruha iz liberalne moke. Kmetski volilci vedno bolj spoznavajo liberalno vjed. — Na Gorenjskem so liberalci postavili za kandidata ravnatelja kmetijske družbe Gustava Pirca.

Na Štajerskem so bili volilni shodi v Brežicah in Sevnici. Predstavila sta se kandidata za kmetsko in mestno skupino vit Berks in dr. Dečko. Obeh kandidatura je bila sprejeta. — V Rajhenburgu se je predstavil kandidat Hribar v družbi z demokratom Čobalom. Toda Hribarju niti demokrat Čobal več pomagati ne more. — V Konjicah so sprejeli kandidaturu Robiča in Žickarja.

V Istri so volitve v 5. kuriji še precej ugodne. Upanje je, da v 5. kuriji prodere dr. Laginja. Dal Bog!

Na Češkem se pogajajo Mladočehi in narodni socialni demokratje. Mladočehi so jim odstopili tri kandidature v 5. skupini, a demokratje s tem niso zadovoljni.

Na Moravskem je stališče za krščansko-socialne kandidate še precej ugodno.

V Galiciji je stara poljska stranka izdala volilni oklic. Proti njej gredo v boj razne nove stranke.

Novice.

Sv. misijon bodo obhajali v Gorici v stolni cerkvi. V slovenskem jeziku začne 8. decembra t. l. na praznik brezmadežnega spočetja M. D.; v italijanskem jeziku pa o sv. treh kraljih. Zeleti je, da se ga Slovenci v obitem številu udeležijo.

Imenovanje. „Wiener Zeitung“ javlja: Cesar je imenoval deželnega sanitetnega nadzornika v Trstu dra. Emila Meerausa namestnikom svetovalcem in referentom deželne sanitete na gornje avstrijskem namestništvu.

Prešernova stoletnica. — Dne 3. dec. t. l. bo poteklo 100 let, od kar se je v Vrbi na Gorenjskem rodil največji slovenski pesnik dr. Franc Prešern. V Ljubljani, pa tudi drugod po Slovenskem bodo velike slavnosti v poslavo njegove

stoletnice. V Ljubljani bodo vse Sole imele ta dan praznik.

Umrli je pesnik Prešern dne 8. febr. 1849 l.

V Gorici. — Mestno starištvu je imelo dne 21. t. m. v malej dvorani mestne palače v vrtni ulici javno sejo, katere se je pod predsedstvom županovim udeležilo 19 starejšin.

Župan poroča, da se je dalo v namem užitino g. Poma, od česar bo imelo mesto 25% koristi od čistega dobička. Isti poroča nadalje, da se je društvo „Solski Dom“ ponudilo, prevzeti proti pogodbi vse dolžnosti do slovenskih učencev v mestu.

Zelo kočljiva zadeva se odstopi solskemu komiteju.

Odstopi se pravnemu odseku in se pooblašča župana, sodelovati z Dunajsko občino glede postopanja napram vladi za olajšanje bremen, izvirajočih večjim mestom vsled nove domovne pravice.

Župan poroča tudi, da je višja oblastnja zabranila imenovati in ovekovečiti nekatere ulice z imeni oseb, sovravnih državi.

Proti tej prepovedi se vloži rekurz. Starištvu se na predlog zahvali risarju Brassu za neko darovano podobo.

Svet. Lenassi svečano zanikuje, da bi se bil on kaj vmešal pri oddaji užitnine, kakor se ga je obdolžilo.

Na podlagi mestnega statuta se razpiše služba inženerja, a do popolnitve istega mesta jo bode začasno opravljal inženir Battistig.

Imenujejo se udje komisij za prihodnje volitve v V. kuriji.

Na predlog svet. Maranija se ne dovoli gojenkam tukajšnjega izobraževališča hospitirati in prakticirati na mestnih ženskih šolah.

Dovoljuje se na predlog Cesciuttijev 100 K za ustanovitev knjižnice v ljudskeji soli Frinta.

Vsled predloga Dörfler-ovega se posekajo neke topoli. Isti je izračunal in objavil, da je znašal koncem l. 1899 fond za ustanovitev italijanskega vseučilišča v Trstu 1171 gld. 36 kr.

Javnej seji je sledila tajna.

Don Alfonz brat don Carlosa se nahaja že dva dni v Gorici in biva v hotelu „pri južnem kolodvoru“.

Tožba dr. Tume proti „Gorici“. Včeraj se je imela vršiti obravnava proti uredništvu „Gorice“ in proti g. Lebanu iz Črničev razžaljenja časti. Tožitelj dr. Tuma pa je ob začetku obravnave odstopil od tožbe.

V Trstu. — Dne 22. t. m. je imel mestni svet sejo, v kateri se je podarila društvu prijateljev otrok svota 10.000 K za šolske kuhinje. Svetovalec Spadoni predlaga, naj mesto prevzame z novim letom te kuhinje v svojo skrb, kar obvelja. Ni pa obveljal predlog svetovalca Dolenca, ki je zahteval, naj bi dobrot ljudskih kuhinj bili deležni tudi otroci okoličanskih šol.

Sklenili so dalje, da se nadaljna gradnja deželne norišnice ustavi, ker da pojde ondot baje železnica. Glavni vzrok temu ustavljenju pa je pomanjkanje vode na onem kraju. Zavržen denar!

Društvo slovenskih veleposestnikov na Goriškem imelo bo dne 3. decembra, na dan trga sv. Andreja, v prostorih goriške Čitalnice ob 11. uri dop. volilni shod, na katerem se bo razpravljalo o volitvi zastopnika veleposestva v državni zbor.

Nevarna sredstva. „Sočina“ stranka agituje pri sedajni volitvi najbolj z vinom in s cigarami. Žalostno je gledati, kako prodajajo naši ljudje svoje glasove za liter vina ali za eno viržinko. Kaj so delali v Črničah, je vsem znano. V Rajhenburgu so nekateri nahujskani volilci nosili celo vino po cestah. Kam pridemo po ti poti? Ljudje se bodo polagoma privadili prodajati svoje glasove. To utegne imeti v bodočnosti usodepolne posledice za ves slovenski narod na Goriškem.

„Radi vere — je neumnost“ — voliti namreč koga v državni zbor! Tako se bere črno na belem tiskano v „Soči“ št. 135. Dokaz pa je ta: „V državnem zboru ni nikak samostan (kakor da bi bila verska načela merodajna samo v samostanih! Op. ur.), ampak le razpravljanje, kako nam revežem pomagati!“

O sancta simplicitas! Vprašali bi radi „duhovitega“ dopisnika, ali ne pozna drugih potreb — kakor za svoj trebuh? Ali ne ve, da državni zbor je zakonodajni zastop, ki izda lahko zakone, ki so veri v korist ali pa v kvar? Ali ne čuti kot „veren“ katoličan dolžnosti potegovati se za verske pravice? ...

Sevé, če prisega na narodno-napredni evangelij, mu je vera — deveta briga, cerkev pa najhujša nasprotnica. V slovesnem trenutku je nedavno dr. Tuma — seve brez dokazov — izjavil: „Najhujša nasprotnika našemu ljudstvu sta hijerarhija (!) in birokracija!“ Ali to ni dovolj jasno? Vodja liberalcev je povedal odkrito, proti komu se hočejo boriti, proti hijerarhiji, t. j. proti katoliški cerkvi! Kako morete še verovati „Soči“, ki vkljub temu trdi, da po krivem imenujemo njeno stranko protiversko? ... Da, da, če pride tak kandidat, kateri smatra kat. cerkev za nasprotnico ljudstva, v državni zbor, zastavljal bo ves svoj upliv, da odstrani, če mogoče, — da pomandra namišljeno nasprotnico! — Radi vere voliti proti takemu kandidatu, se nam ne zdi neumnost, ampak sveta dolžnost! — In volilni mož, ki glasuje zanj, za nasprotnika katoliške cerkve — je izdajalec krščanskih načel, je v naših očeh drugi Judež! —

„Soča“ proti luteranstvu. — V predzadnji številki straši č. duhovščino, da bo ljudstvo začelo misliti drugače. Pravi: „Ako hočete imeti več takih pojavov, kakor so bili pred časom v Ajševici...“ Kaj pa je bilo na Ajševici? Luteranski pastor je zahajal med ljudstvo ter je nagovarjal za luteranstvo. Tedaj s takim orožjem se bojuje „Soča“ proti duhovnikom. Ker so duhovniki politični nasprotniki „Sočine“ stranke, pretijo gospodje z verskim razkolom. Ali je to pošteno? Ne! Ako bi imeli gospodje okolu „Soče“ le količjak poštenja in verskega prepričanja, bi ne mogli nikdar tako sramotno pisati. Ali se radi političnih nasprotstev sme sv. vera zatajiti? Vidi se, da niso „Sočani“ nič drugega nego slovenski Wolfcevi. Radi politike odstopajo Wolfcevi od svete vere in radi politike pretijo „Sočani“ z luteranstvom. Čedalje se bolj spoznavamo!

Odkod imajo učitelji najedenkrat toliko denarja? — Od raznih strani se nam poročajo, da plačujejo učitelji pri sedanjih volitvah za toliko piščalce, da je vse mokro po mizah in po tleh ter da so „narodno-napredni“ volilci polni kot ščep, ko odhajajo iz volilnega kraja domov. Kdor bi nam rešil to uganjko, obdarimo ga z Gabrščekovim kalamonom. Saj drugače učitelji vedno tarnajo in tožijo o hudi bedi, v kateri se nahajajo. In mi smo tudi prepričani, da jim lastnega denarja ne preostaja, — od kod torej toliko denarja? Ali so si ga morda pridobili baš s — čarobno močjo Gabrščekovega kalamona?

S Krasa 24. novembra. (Izv. dop. Divjanje naprednikov ali liberalcev v tekočem volilnem boju). Volilni boj divja ta čas po Krasu. Naj Vam s tim kratko resnici na ljubo sporočam, kolikor vem in znam. Dne 19. je bila volitev v Gabrjii pri Ajdovščini. Denar, ki je sveta (slepega) vladar in vino je učinilo, da so v V. kuriji z groznim nasilstvom zmagali liberalci, ktere je liberalni mošniček ves prejšnji dan in noč pojil v domači gostilni. A v kmečki skupini so zmagali naši vkljub terorizmu, pred katerim so se zgražali vsi pošteni ljudje, tako, da so se nekteri sicer dobri pa premalo zavedni možje rajše zdržali glasovanja. Neki v Solkanu izučeni mizar, Rihard Turk, kteremu rase komaj brada, in ki se ima marsikteremu zaničevanemu „klerikalcu“ do zdaj za delo in kruh zahvaliti, se je v zvezi z domačim učiteljem Fr. Sr. v tem boju odlikoval.

Poleg strastnega gabrskega učitelja -agitatorja za liberalno stranko, sta v Štjaku oba učitelja: gg. A. R. in S. St. že mnogo dni in noči poprej po vsej občini štijaški občini na vse mogoče načine agitovala za „nepridno“ (ali napredno) stranko. Isto sta delala tudi na dan volitve 20. t. m. Takšnih burnih volitev ni še videl Kras, kot je bila ona v Štjaku, kar sta pa edino le omenjena učitelja provzročila; vendar vkljub temu je katol. narodna stranka po 2kratni ožji volitvi, ki

je trajala do noči, zmagala v obojni skupini. Mnogi naše stranke se niso hoteli udeležiti volitev in zato bi bili kmali propadli. Vender čast nekterim domoljubom, ki so krepko delali za pravo stranko. Pri tej volitvi pa so volilci kraja Čehovini pokazali se skrajno nevhvaležne svojemu lepo jih prej opominjajočemu kuratu, ki jim je z lastno skrajno požrtvovalnostjo pomagal do krasnih 26 g. tehtajočih novih zvonov, kakor je Vaš cenjeni list to svoječasnno obširneje omenil. Dne 23. t. m. pa je bila volitev v Štanjelu, kjer je pa slo, hvala g. kuratu in zavednim Stanjelcem, vse mirno. Eno glasno 150 oddanih glasov je volilo tri razumne domače možje poštenjake. Iz kraja Koboli (z 10 hiš. šte.) so 3 možje volili za pravo katol. narodno stranko; ostali 7—10 pa se niso upali prikazati h volitvi, čeravno ni manjkalo ne vina, ne tabaka za korupcijo. Ali Stanjelci so ostali trdni in neomahljivi. Neki podkupljen Kobolovec (V. B.) je agitoval prejšnji dan za Tumovo stranko s cajno na roki po vsih hišah. V njej je imel za agitacijo polno smodk in tobaka in takih za korupcijo primernih reči, — ljudje so pa šaljivo o njem govorili, da je podoben cerkveniku, ki na vel. soboto nosi blagoslovljen ogenj po hišah, v cajni pa nabrana jajca! Tudi ostali 7—10 Kobolovci, ki spadajo pod duhovnijo Branico so se vkljub obljubi g. kuratu pokazali figačo, ter skrajno nevhvaležne proti domačemu kuratu, o katerem vedo vsi duhovnjani braniški, da je dosihmal žrtvoval za cerkev, nov zvonik in zvonove okrog 2000 gld. Takšni nevhvaležni niso pač vredni nobenih, najmanj pa ne tako ogromnih dobrot, ker so se tako podlo-nepokorne skazali svojemu požrtvovalnemu dušnemu pastirju.

Iz Trnovega se nam piše: V nedeljo dne 24. t. m. je domač gosp. vikar napovedal volilni shod. Gosp. župan pa je pred cerkvi ljudem zagrozil, da naj gotovo nihče ne gre na napovedani shod. — Poslanec Grča je ljudem pojasnil dotični zakon o volilnih shodih, toda grožnja županova je moče tako prestrašila, da si niso upali na shod. Da bi ne prišlo do zažuganega prepira in boja, se je opustil nameravani shod. Povabil pa je g. vikar iz vsake vasi zaupnike ter se je z istimi glede volitev potrebno dogovoril. To je torej tista proslavljena svobodna „ljudska vo lja“, katero propagira „nar.-napredna“. — Živio!

Renče 27. novembra. — Včeraj in danes so se vršile tudi tukaj volitve volilnih mož. Po hudi borbi so zmagali Tumovci v V. kuriji, v IV. pa pristaši Gregorčičevi. Zmagali bi bili naši gotovo tudi v peti skupini, ako bi bili prišli na volišče vsi, kateri so obljubili.

Pri volilnem shodu, katerega je sklical v nedeljo popoldne preč. gospod župnik in katerega se je udeležilo okoli 80 volilcev (vkljub temu, da so jih nasprotniki s silo proč vlekli in na javnem trgu župnika psovali), so bili vsi navdušeni za dr. Gregorčiča. A drugi dan so vendar nekateri izostali. Nekoliko zidarjev je šlo na delo, drugi niso prišli, ker niso pričakovali toliko nasprotnikov. In kdo so bili ti naši nasprotniki? Vsi volilci iz Gradišča, ki so prišli voliti v ogromnem številu. Pa saj ni čuda. Bilo jim je vina na razpolago, kolikor so hoteli.

Kdo je vse to plačal? Ali morda krčmar, ki je sam velik revež, oblagodarjen z devetimi otroci? Ne verjamemo. Ali se ne pravi to narod demoralizovati?

Tudi v četrti skupini so volili Gradiščani, združeni z nekaterimi Renčani, proti nam. V nedeljo je prišel sem tudi Gabršček. Imel je imenitno „pridigo“ v krčmi pred nedoraslo mladino in kacicimi 10 volilci, ki so ga šli poslušati le bolj iz radovednosti. Pri naših ni opravil nič, a kar ni izdala beseda, je pripomoglo vino v krčmah na Gradišči in v Renčah. Na take volilce so bodoči „voditelji“ naroda lahko ponosni!

Miren. — Zmagali smo pri volitvah volilnih mož v V. in IV. kuriji in sicer sijajno z večino 88 in 28 glasov.

Prej. nedeljo 25. t. m. smo imeli dva shoda ob enem prav blizo cerkve. Našega shoda se je udeležila velika večina volilcev, naprednega, pa kjer je govoril in

„šimfal“ sam generalissimus dr. Tuma, se je udeležilo komaj 30 volilcev in se toliko nevolilcev.

Naše ljudstvo je pokazalo, koliko cení „napredno stranko“.

Efeta, t. j. odprí se, zavedi se, ubogo ljudstvo, ter spoznaj, dokler je čas, kam te tira liberalna banda. Hudi dnevi se bližajo, mrzel, versko brezbrizen duh je zavladał po svetu. In v teh resnih časih — ker je v nevarnosti najdražji biser tvoj: vera tvojih očetov — se je v tvoje osrčje utihotapila stranka s programom na čelu: „V verska in cerkvena vprašanja se mi kratko ni malo ne vtikamo!“

Se ne vtikajo, da bi branili, pač pa da bi razdirali. Kar diši po veri, bi najrajši nasprotniki zakopali kar najmoč globoko, ali pa postavili, kolikor se da na visoko, samo da bi jih nemotilo v vsakdanjem življenju. „Vera mora — tako pogreva za Tavčarjem „Soča“ — tičati globoko, globoko v srcu!“ — In zopet: „Vera naj ostane na vzvišenem prostoru in se ne sme vlačiti po blatu vsakdanjega življenja, da ne umre. Zato ne sme biti nič sledu o njej v časopisih, nič pri volitvah, nič v društvih z liberalci!“ — Torej vero hočejo imeti tako globoko v srcu ali pa tako visoko nad glavo, da o nji ne bo sledu — v vsakdanjem življenju!

Se to ne pravi: vera ni za javnost? Ljudstvo, ne vidiš, kako hoč jo na lep način zbrisati vse sledove krščanskega prepričanja? Efeta torej, odprí se!

— I. —

V Šturjah so v nedeljo narodni naprednjaki namazali hišo g. župniku Kramarju in g. Repiču. To je napredna olika!

Iz Boveca. — Volitve so minule, mnogo je bilo agitacije, mnogo govorenja, a tudi brez uspeha ni, ni za „napredno“, ni za katoliško „napredno“ stranko. „Narodno-napredna“ stranka je sicer zmagala z dobrimi 50 glasovi večine, a zmagala je le po terorizmu, lažeh, obljubljanjih, zmagala po podkupovanju, šnopsu in vinu in drugih, pri liberalcih znanih sredstvih. Še nad 80 let stare, kruljave, slepe, gluhe in take, ki niso bili vže po več nego 10 let v Bovecu, so vozili vneti krčmarji in trgovci po celo uro in več v Bovec na volišče, ter zato uslugo revne, nezavedne ljudi gostili in popili. Cesar ni storil ta agitator, je storil pa drugi — a vsi so imeli isti cilj pred očmi — vs ekako zmagati. Tudi so se posluževali pač žalostnega sredstva, jemaje s tem ljudem prosto voljo in prepričanje, (Soča, Soča! kje je tvoja toli zahtevana „ljudska volja“?) — terorizovali so svoje upnike. To je sporočila tudi „Gorica“ od petka, proti čemur je posp. župan Jonko odločno reagoval, in da sploh ni uplaval na volitve. Resnici na ljubo moramo izjaviti, da kolikor vemo do zdaj, o se bno se res ni vtikal vanje, vsaj javno ne — a njegovi ljudje so se hudo gibali in njegova hiša je bila zlasti v dan volitve prava kovačnica agitacijna.

Na drugo stran pa moramo tudi javno pohvaliti naše može, zakaj bili so res trdni, odločni in taktični. Kljub vsej mogočni agitaciji nasprotnikov, kljub strahovanju, podkupovanju in obljubam, kljub lažem in obrekovanju so ostali trdni in volili — po prepričanju, dobro vedoč, zakaj se gre. Le malo njih, ki so nam dali besedo, se jih je dalo ustrašiti in zavesti — in zato čast jim, čast, katere jim ne odrekajo niti zmerniški nasprotniki. (Dalje pride.)

† **G. Alojzij Tribuson.** — Ponesrečil se je v četrtek zvečer g. Alojzij Tribuson, doma iz Mirnapri Selu, službujoč pa v Gorici v dobroznani prodajalnici žita g. Pauletig-a v Gosposki ulici. — Pokojnik je bil kolestar, in kot tak je šel vsak večer domov, če le je bilo lepo vreme. Ta teden pa ni šel domov ker je bilo slabo vreme. Četrtek zvečer pa, ko je bila pot malo osušena, je šel domov. Doma imajo mlin in revež je šel zvečer, v svojo veliko nesrečo, zapirat vodo v mlin, a je tako nesrečno zapiral, da ga je voden kolo prijelo in potegnilo pod se. Našli so ga mrtvega. — Pokojnik je bil glavni steber hiše. Znan je bil po vsej gorški okolici, po vipavski in soški dolini. G. Pauletig se ima njemu

zahvaliti, da se je njegova trgovina tako razširila. Star je bil 34 let; bil je blaga duša ter zvest sin svojemu narodu. — Pogreb bo danes ob 3. popoldne. Lahka mu bodi zemljica in mir njegovi duši!

Zasulo ga je. V Ribenbergu so kopali na trgu pred cerkvijo vodnjak. Na delu je pomagal tudi neki 16 letni Ivan Kerševani. V trenotku pa, ko se je nahajal v vodnjaku in kopal, se je utrgala nad njim zmočena zemlja in ga zasula. Mladenič se je zadušil.

Tatvina. V četrtek popoldne je policija aretovala Ivana Quain-a brezposelnega mizarja, ker je ukradel strojarskemu delavcu Matiju Faga nelo kovček v katerem se je nahajalo nekaj žganja in en goldinar denarja.

Babji boj. V četrtek zjutraj ob polu šestih sta šli na delo v tovarno v Stračicah delavki Marija Soranza iz Padove in Marija Magnon iz sv. Pola, tudi v Italiji. Po poti sta se sporekli, a ostalo ni le pri besedah, nego zaleteli sta se druga drugi v las. Naposled pa udari Soranza Magnonko s steklenico s tako silo po buči, da so jo morali nesti v bolnišnico, kjer so jej morali dve rani zašiti.

Oh, te Italijanke imajo pač vročo kri!

Prošnje za brezobrestna posojila ima v zalogi „Narodna tiskarna“. Kakor znano, je država dovolila z zakonom dne 28. marca 1892 za obnovljenje po trtni uši uničenih vinogradov brezobrestna posojila, katera dobi lahko vsak vinogradnik, ako za to prosi. — Naša tiskarna ima v zalogi pravilno sestavljene tiskovine za take prošnje, katere se imajo vložiti na dotičnem okrajnem glavarstvu.

„Slovenske zadruga“ je izišla 12. in zadnja številka v tem letu; prinaša mnogovrstno gradivo o slovenskem posojilništvu in naši zadržni gospodarski organizaciji, o katerih predmetih ta mesečnik objektivno razpravlja. Izhajal boe tudi 1. 1901. Naročnina znaša 4 K na leto in se pošilja upravništvu (Centralni posojilnici slovenski) v Krškem.

Preiskava radi veleizdajstva. — V Gradcu se je začela preiskava proti 36 italijanskim vseučiliščnikom zaradi veleizdajstva. Dva dijaka sta aretirana; ponujalo se je 100.000 kron varščine, da se ju izpusti, a zaman.

Prusko vohunstvo v Avstriji. — Z Dunaja se poroča, da se je prišlo na sled organizaciji pruskega vohunstva v Avstriji. Vohuni so pruski častniki, ki preoblečeni v protestanske duhovnike hodijo po naši državi okrog delat propagando za protestantizem. S takimi vrlo pošteni sredstvi dela Prusija, da bi se polastila tega, kar ni njeno!

Izjava. „Soča“ me je napadla, češ da sem pristransk, klerikalen protnik. Srčno se zahvaljam za napad, ker mi je v čast! Kogar „Soča“ hvali ali sploh pri miru pušči, je sumljiv a kogar napada, je častno zanj!

Vincenc Kožuh, porotnik.

Popravek. Slavno Uredništvo „Pr. Lista“, v Gorici.

Odnosno na notico „iz Solkana“ v cenj. „Pr. L.“ z dne 22. t. m. prosim, da prijavit slededeči resnični popravek:

Ni res da bi g. Rudolf Konjedic na predvečer volitve volilnih mož zagrozil, da mi Trg. obrt. Zadruga odpove — „ker mi tudi nima kaj odgovodati“ — ako ne ukažem svojim delavcem volit za narodno napredno stranko. Razgovarjala sva se sicer oni večer, a ne o volitvah ampak o trgovini. Prašal pa me je g. Posega, ali bom dovolil delavcem iti volit, na kar sem mu odvrnil: „Delavci imajo svoje pravice, in radi mene lahko volijo kakor jim drago, ker jaz se v politične stvari čisto nič ne mešam“, kar si lahko obe stranki zabilježijo.

S spoštovanjem

Ivan Doljak
tovarnar pohoštva v Solkanu.

Socijalne drobtinice.

Korist zmernosti. Tine in Tone sta bila vajena ob nedeljah in praznikih v fantovski družbi popivati. Zapila, zajedla in pokadila sta vselej vsak najmanj po 2 kroni. — Z dvajsetim letom

sklene Tine, da tisti 2 kroni rajši vloží v domačo hranilnico, ki se je ravno takrat ustanovila po prizadevanju župnikovem, ter obrestovala vloge po 4%¹/₂. Tone se pa le drži stare fantovske navade, da je treba vse okroglo pognati skoz grlo, ter se še Timetu posmehuje: „Bomo videli, kdo bo nazadnje več imel“.

V nedeljo popoldne počaka Tone Timeta pred cerkvijo, ter ga po navadi povabi v krčmo: „No, zdaj pa le pojdiva“. Tine se pa odločno odreže: „Ne grem, saj sem ti že povedal“. Tonetu se čudna zdi Timetova odločnost, ali je sploh mogoče, da fant, ki je plačal fantovščino, ne mara držati jezika za zobmi, ter odgovori: „Beži no, saj nismo menih, da bi se postili, ali si res tako neumen, da poslušas župnika, ki misli, da bomo lantje tako plesali, kakor bo on godel?“

Zakaj pa si plačal fantovščino, da bi zdaj naenkrat zapustil fantovsko družbo? Pravi fant ne zapusti fantovske tovaršije“. Timeta to nekoliko razgreje, vendar mirno odgovori: „Tone, čez 20 let ako bova živa, prideva skupaj k računju, takrat bova videla, kdo bo bolj podoben menihu ti ali jaz, kar se namreč tiče vednega ubožtva“.

Prihodnji mesec Tone sreča Timeta, ter ga poročljivo praša: „No, Tine, ali si že obogatel?“ Tine pa mu pomoli pod nos hranilno knjižnico, katero je ravnokar prejel: „Vidiš jo, zdaj je vpisanih 8 kron, čez 20 let ti jo zopet pokažem, ko bova imela račun“. Tone je še večkrat zbadal Timeta, nazadnje se je vendarle naveličal. Tudi druge mladeniče je zelo bodlo Timetovo ravnanje, pa vsakemu je bil bolj všeč liter vina, kakor pa hranilna knjižica. Med tem sta se oba nekdanja tovariša oženila, sprejela sta po očetih gospodarstvo. Tine je sicer zapustil fantovsko družbo, pridružil se je pa tistim „pridnim“ možakarjem, ki vsako nedeljo in praznik v tobakovih meglji presedijo v krčmi, zvečer pa se zibljejo nakisani domov, kjer jih žena sprejme z ljubeznivo pridigo.

Dvajset let preteče. Tine povabi neko nedeljo popoldne Toneta na južino. Tone je že skoraj pozabil na račun. Njegovo nekdanje prijateljstvo do Timeta, se je spremenilo v nevoljnost. Zato ga je precej sram, le nerad stopi v Timetovo hišo. Ko se malo pokrepčata, vzame Tine iz omare knjižico domače hranilnice, ter pokaže Tonetu dolgo vrsto števil in vlog, vedno večje in večje, dokler ne pokaže ob koncu lepo svoto 3084 K 52 h. „2000 K“ pravi Tine „porabim, da si preuredim hlev tako, kakor sem bral v časniku: „Narodni Gospodar“, za 1000 K bi rad kupil senožež, morebiti se zmeniva za tvojo, saj sem slišal, da imaš strženko na prodaj. Tu pa imam še drugo knjižico; na to sem še posebej vlagal vsako leto po 20 K, kar bi bil približno zaplesal; če tudi sem se poročil, ko sem bil 25 let star, sem vendar stanovitno prihranil vsako leto toliko; bi lahko še več, pa sem rajši izboljševal gospodarstvo. Te bukvice kažejo 655 K 49 h. Od teh porabim 600 K, da dam pašnik v škražatniku prekopat in zasadit vinograd. Kar preostane od obeh knjižic, namreč 140 K 1 h, izročim g. župniku, kot prispevek za nov križev pot v zahvalo Križanemu Jezusu, ki me je učil zatajevanja. Za stare dni pa bom še le danes začel hraniti. No Tone, kaj se ti zdi, kdo je danes bolj podoben menihu“.

Tone je kar obstal, sram ga je bilo; vendar se je premagal, ter začel prav skesano: „Zdaj pa je na meni vrsta, da položim račun. Poznam Te, Tine, da si možak, zato ti odkrito razložim svoje zadeve. Pomagaj mi, ker sem ves zmeden. Daj sem pratiko. Tu naštejem 67 nedelj in praznikov v letu; recimo da sem vse te dni zapravil le po 2 K znaša to v 20 letih brez obresti 2680 K. Vsako leto sem gotovo zaplesal 20 K skupaj 4000 K. Če štejem vsako nedeljo in praznik le po 2 l. vina, tedaj sem ga izpil 27 hektov, pa vem in tudi tebi je znano, da sem ga v resnici izpil 5krat toliko. Veš tudi, da sem si moral pri domači posojilnici izposoditi malo po malem 800 K ter da me posojilnica zdaj terjaja za kapital z zaostadimi obrestmi za celih 1000 K. Da se rešim, mi ne kaže drugače, kakor, da se zmeniva za Strženko. Tudi jaz bom drugače začel. Vidim, da

sem še na slabšem, ko reven menih. Zdaj vem, da je treba tudi za časno srečo zatajevanja. O, da bi bil tebe že pred 20 leti posnemał! Bil bi zdaj drugačen mož“. „Veseli me Tone“ povzame zdaj Tine, „da vsaj spoznaš, katera je prava pot k časi in večni sreči. Mislim, da tudi zdaj veš, kdo je pravi prijatelj ljudstva, ali tisti, ki priporoča zatajevanje, ali, kdor vabi mladino na veselice. O, da bi vsaj možje spoznali, da je podlaga prave sreče in pot k zboljšanju gospodarskega stanja našega milega naroda le krščansko življenje, varčnost in zmernost“.

Naša društva.

Izjava. Tiskovna pravda „Trgovsko-obrtna zadruga“ proti uredništvu „Primorskega Lista“ se je izvensodno poravnala. — Pri tej priliki se je od obeh strani naglašalo načelo, da je za narodno čast in korist potrebno, naj se denarni zavodi obeh strank v javnih glasilih ne napadajo ter se vsem prepušča naravni razvoj.

Naše zares ojstre opazke o gospodarstvu te zadruga so se naslanjale edino le na nepravilno volitev in na dejstvo, da 8 članov ravnateljstva ni bilo vpisanih v trgovski register, ker podpisi niso bili overovljeni pred e. kr. notarjem ali pred sodnijo. Kratko nikar pa nismo hoteli in nočemo s člankom strašiti občinstvo, kakor da je v se poslovanje in gospodarstvo zavoda nepostavno, nepravilno ali celo nevarno; tudi je 13 starih članov ravnateljstva pravilno registrovanih, ki torej smejo zastopati zadrugo v zmislu pravil in postave.

Toliko manj smo hoteli žaliti osebno čast članov ravnateljstva, ki vodijo zadrugo.

Glede gg. trgovcev in obrtnikov se pa naš list drži načela: Svoji k svojim, ker razvoj trgovskega in obrtnega stanu v mestu je za bodočnost gorških Slovencev velike važnosti.

Uredništvo „Prim. Lista“.

„Centralno posojilnico“ priporočamo omissljenikom, da ji poiščejo vsak v svojem krogu novih deležev, zlasti med kmečkimi posestniki, in da opozarjajo ljudstvo, da naj pridno vloga hranilne vloge, katere obrestuje po 4%¹/₂. Volitve bodo marsikoga prisilile potrkati na vrata „Centralne posojilnice“. Za to je treba, da naši prijatelji čvrsto agitirajo za posojilnico. Če ne bomo skrbeli za neodvisnost cele naše stranke od denarnih zavodov političnih nasprotnikov, se ne bomo mogli trdno organizovati.

Cecilijansko društvo je imelo 22. t. m. slovesno mašo v cerkvi sv. Ignacija in po maši občini zbor v dvorani „Gabinetto cattolico“. Pri maši peli so č. gg. bogoslovci prav krasno in točno. Občudovali smo njih krepke in zvonke glasove (pomagal je pri prvem tenorju preč. g. Iv. Kurinčič), izrazno in jasno predavanje njih zborovodja prvoletnika I. Križmana in spretnega orglavca V. Vodopivca. Imeli smo užitek, kakoršnega si morejo Goričani komaj enkrat v letu privoščiti.

Na občnem zboru poročalo se je o delovanju društva; pri Italijanih se društvo lepo razcveta, a pri nas ni najti napredka. Razlogi so mnogi: malo število udov, nesloga, domači politični boj, nezanimanje, neznanje in slabe plače orglavcev, slab vzgled našega mesta i. dr.

Predlagalo se je marsikaj v korist in prospah cerkv. glasbe: naj se duhovstvo samo malo bolj zanima za sveto glasbo, naj dobivajo orglavci boljše plačo od cerkve, od občine in ljudstva, naj bi se ustanovila v Gorici pevska ali orglarška šola, naj bi se cecilijanska ideja s pomočjo bratovščin sv. Cecilije širila po deželi itd. — Toda do praktične resolucije ni prišlo. Prepustilo se je pretresovanju in reševanju predlogov obema odboroma.

Nazadnje bila je volitev slovenskega in italijanskega odbora; predsednikom je bil izvoljen preč. g. dr. Fr. Sedej, podpredsednikom pa preč. g. Iv. Marchesan. Dal Bog, da bi imelo to prekornostno društvo vedno več uspeha na deželi in v mestu!

Za Alojzijevišče. — Preč. g. Ed. Štrekelj 10 K, vesela družba v Logu 10 K, preč. g. N. Kocijančič 20 K, ljudska

opekarna v Biljah opeke za 24 K. — Hvala blagim dobrotnikom!

Zveza bolniških bagajev v Trstu.
— Dne 18. t. m. se je vršil v Trstu zbor odposlancev bolniških bagajev. Zastopanih je bilo 18. bagajev, navzočih 19 slovenskih in 20 laških poslancev. Lahki niso bili edini, zato niso prodrli z nobenim predlogom. Sklenilo se je, da se za naprej določi število odposlancev po povprečnem letnem številu delavcev in ne, kakor je bilo do sedaj, po številu dne 31. dec. ker v tem času imajo slovenske blagajne najmanj delavcev, laške (južne) pa največ. Reservni zaklad vseh zvez pripadajočih blagajev je 260.712,60 goldinarjev rezervni zaklad zveze pa 23.384,85 gl. Ker pa ta fond ne zadostuje po § 8. zvezinih pravil, sklenilo se je, da se ima za leto 1900 uplačati zvezi 10,000 od preostanka posameznih blagajev.

Za kratek čas.

„Soča“ nam je v zadnjih osmih dneh izrekla:

Divja gonja iz farovžev in cerkva, profanatorji vere, nunci, ki prežijo, kakor ljudi na volilce, slepilci ljudstva, farovžki lažniki, ki zasejejo toliko zlega in sovražstva, da ga vsi svetniki ne popravijo, škandalozni sleparji, teroristi, ovce, podrepaniki, farski podplati, podivjana duhovščina, olika semeniška, tema nevednosti, klerikalci, ki strežejo svojemu bližnjemu po življenju, rogovileži, blagoslovljeni doktorji, „žegnana“ modrost, župnikovi mešetarji, nunci, ki delajo iz hiše Božje in iz vere kupčijo, župnikovi polizovalci krožnikov, krščansko-socialni postopači, ki Bogu čas, ljudem pa s švindelnom denar krajejo, krdelce tercijalk, klerikalni zmaj, sodrga, klerikalni spletkarji, farovžke grožnje, jezuitska zvitost, sleparji itd. itd.

Kobaridci so gotovo veseli, da nimajo take „babe“ v svoji sredi!

Poslano.

Gospodu

Dragotinu Pohlina, uradniku pri „Goriški ljudski posojilnici“ v Gorici.

Na znanje mi je prišlo po prijateljih, da ste mi dne 24. t. m. v moji nenavzočnosti v gostilni pri „Petelinčku“ z veliko jezo javno nadevali ime, katero spada pod kazensko kljuko.

Ker ste se le nekoliko tednov v Gorici in se še komaj po obrazu poznava, mi je Vaše obnašanje znak velike nepremišljenosti in predrznosti do nas Primorcev.

Da ne boste mislili, da že tudi Vi smete žaliti vsakega domačina, kakor Vam pride na um, naznanjam Vam, da, ako žalitve ne preključete v 8 dneh v enem tukajšnjih slovenskih listov, pošicem zadoščenja sodnijskim potom.

V Gorici, 28. novembra 1900.

Ivan Bajt.

FRANC BEVK,

ulica Codelli št. 12

priloga slavnemu občinstvu svojo zalogo ogljja, premoga in drv po najnižjih cenah, da se ne boji tekmovalca. — Postrežba je točna.

Čebelno voščene sveče pod garancijo 2000 kron

priloga preč. duhovščini, cerkvenim oskrbnistvom in slavnemu p. n. občinstvu.

Z odličnim spoštovanjem

J. Kopač,

svečar, ulica sv. Antona 7, Gorica.

Anton Fon,

klobučar in gostilničar v Semeniški ulici, ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov in toči v svoji krčmi pristna domača vina ter postreže tudi z jako ukusnimi jedili. Postrežba in cene jako solidne.

Nova knjigovoznica,

preskrbljena po najnovjših zahtevah in z najnovjšimi pripravami

v Gorici.

v hiši, kjer je „Krojaška zadruga“.

Priloga se preč. duhovščini za prevezavo misalov; slavnim krajinim šolskim svetom in učiteljstvu za prevezavo šolskih knjizic in sploh za vsako delo, bodisi v popravilo ali na novo izdelanje, za kar zagotavlja trpežni izdelek in točno postrežbo po jako kulantnih cenah.

Rojakom v mestu in okolici se priloga udani

Ivan Bednařik,

knjigovoz.

Anton Obidič,

čevljar

Semeniška ulica hiš. št. 4 Gorica.

priloga se

za raznovrstna naročila po meri

za gospe in gospode.

Naročila se izvršujejo hitro.

G. Likar,

Gorica, Semeniška ulica št. 10.

Trgovina pisarniških in šol. potrebščin.

Raznovrstno papirnato blago.

Knjige: molitvene, šolske in vpisne.

Tiskovine iz „Narodne tiskarne“ po enaki ceni. Preskrbuje tisk vizitnic, računov, kuverte z napiši.

Sprejema v vezanje knjige.

Vse po najnižjih konkurenčnih cenah.

„Krojaška zadruga“,

vpisana zadruga z omejeno zavezo

v Gorici,

Gospiska ulica hiš. št. 7.

VELIKA ZALOGA

vsakovrstnega manufakturnega blaga za ženske in moške obleke, za vsak stan in vsak letni čas v največji izber, kakor: sukno, platno, prelino, Chiffon, oksfort, srovice, vsakovrstne preproge, zavese, namizne prte; nadalje vsakovrstno perilo, srajce, Jäger itd. itd.

Vse po najnižjih cenah.

Cene so stalne brez pozajanja.

Josip Blokar

na trgu svelega Antona št. 11

v Gorici.

Priloga slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portorico i. dr. — Petrolej v zaboju. Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Sveče I in II vrste. — Vino v butilkah n. pr. Malaga, Marsala, Ciper, Burgunder itd.

Postrežba točna. Cene zmerne.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8 priloga

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih,



briskih, dalmatinskih i. isterskih v inogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-egrske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zaklevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštna.

Karol Draščik,

pekovski mojster na Kornu v Gorici odlikovan z častno diplomom najvišjega priznanja jubilejne razstave na Dunaju l. 1895. in v Gorici na razstavi l. 1900 s zlato svetinjo izvršuje naročila vsakovrstnega pečiva, tudi najfinejega, za nove maše in godove, kolače za birno in poroke itd.

Vsa naročila izvršuje točno in natančno po želji gospodov naročnikov. — Priloga se za nje svojim rojakom v mestu in na deželi najuljudneje.

Št. 924

Op.

Razglas.

Naznanja se, da

JAVNA DRAŽBA

zastavil III. četrtletja t. j. mesecev julija, avgusta in septembra 1899.

začne v ponedeljek 10. decembra 1900. ter se bo nadaljevala naslednje četrtke in ponedeljke.

Od ravnateljstva zastavilnice in z njo združene hranilnice.

V Gorici, 7. novembra 1900.

Prva slov. trgovina z železjem

Konjedic & Zajec

prej G. Darbo

Gorica, pred nadškofijo št. 9.

Prilogačata po najnižjih cenah svojo bogato zalogo najboljšega štajerskega železa in ploščevine raznega obrtniškega, poljedelskega, vinogradskega in poljišnega orodja. Prevzemata naročila za vse stavbe in podjetja. Glavna zaloga za Gorico in okolico izdelkov c. kr. priv. tovarne: pripoznana zaloga najboljših kotlov od g. Nussbaum-a v Ajdovščini po tovarniških cenah.

Edina zaloga najboljšega koroskega askalon in brescian jekla. — Zaloga Portland in roman cementa. — Česar ni v zalogi, pri-skrbi se nemudoma.

Kupujeta staro železo in kovino po najvišjih cenah.

Vsako naročilo se izvrši nemudoma in vestno.

Artur Makutz,

klepar v Ozki ulici (Via Stretta).

se priloga slavnemu občinstvu. Izdeluje vsakovrstna kleparska dela.



Mirodilnica (drogerija)

v Tržni ulici

v posloju okrožnega sodišča

je bogato založena

z blagom najboljše vrste

ter more na drobno in debelo po skromnih cenah postreči kmetovalcem in obrtnikom, gospodarjem in gospodinjam in vsem zasebnikom, ki potrebujejo mirodilniškega blaga,

Posebno se priloga cerkvenim oblastim, županstvom, uradom, šolskim vodstvom, društvom, javnim in privatnim zavodom, tvornicam, mojstrom, trgovcem, živinozdravnikom, pirotehnikom itd. — Priloga zlasti barve suhe in oljate, aniline in lesna barvila za obleko, bronza; pokosti (lake), sušilo, zamasko (kit), votlič, razne krede, fini cement portlandski, čopiče, ščetki, oterace za noge, šablone, zamaške, gobe milo, sveče, vžigalice, petrolej; najfineje zveplo in bakrani vitrijol; cevi in druge reči iz kavčuka (galoše), razne soli, zdravilna zelišča, mineralne vode, cedilke (gume), cerkveno kadilo in kot prismo dišeči storaks; razna čistila, gladila in mazila; prepase za kilo, obveze in drugo kirurško opravo, pogačo za pse; toaletno milo in drugo lepodiseče blago (parfumerije); potrebščine za fotografije itd.

Anton Breščak

Gorica, gospiska ulica št. 14, (blizu lekarne Gironeoli).

Ima v zalogi vsakovrstno pohištvo za vsak stan. — Oprava po najmodernejših slogih, posebno za spalne, jedilne in posetne sobe je po nemškem slogu.

Bogata zaloga podob na platno in šipo z različnimi okvirji. Belgijska brušena ogledala vsake velikosti. Različno pohištvo, kakor: toaletne mize, različna obešala, preproge za okna itd. Različne stolice z trsja in celuloide, posebno za jedilne sobe. Blazine iz strune, afriške trave, z žimami in platnom na izbiro ter razne tapetarije. Reči, katere se ne nahajajo v zalogi, preskrbijo se po izbiri cenikov v najkrajšem času. — Daje se tudi na obroke, bodisi tedenske ali mesečne. — Pošilja se tudi izven Gorice po železnici in parobrodih.

V zalogi ima najelegatnejšo sobno opravo, na katero se še posebej opozarja p. n. občinstvo!

Važno za vsakega!

Važno za vsakega!



Važno za vsakega!

Prodajalnica po najnižjih cenah, dokler je še kaj v zalogi!

Dobiva se za

gld. 2.20 nikelnova anker remonter ura s posebnemu franc. verižico in tokom.
gld. 4.65 prava srebrna rem. ura s posebn. amer. verižico in tokom.
gld. 4.90 prava srebrna rem. ura za gospe s posebnemu angl. verižico in tokom.
gl. 11.70 prava 14 karatna zlata remon. žepna ura, z baržum. škaflo in eleg. verižico.

Za vsako uro 3 leta poročstva.

gld. 1.50 pravi 6 karatni zlati prstan in en lep kamen.

Pošilja tudi proti povzetju ali proti predplačilu zneska, kar ne ugaja, se vzame v 8 dneh nazaj in se koj vrne dotični znesek, takó da kupec ni v zgnubi.

Bratje Hurviz, kupčija izvoza, Krakau Stradom 17

Bogato ilustrovani zapiski cen za ure, nakite, zlato, srebrno in kineško-srebrno blago po nižjih cenah se dobivajo brezplačno in poštnine prosto. Agenti se iščejo.